Nr. 66 Neue Jüdische Zeitung.

נייע יידישע צייטונג

דיא
„נייע יידישע צייטונג"
ערשיינט יעדן
מאנטאג
אונד דאנערסטאג.

פרענומעראציאנס-פרייז:
נאנציעהריג 6 גולדען — קר.
האלביעהריג 3 „ 50 „
פיערטעליעהריג 1 „ 50 „

דיא רעדאקציאן
אונד אדמיניסטראציאן
בעפינדעט זיך
Schiffmannsgasse 6, Budapest,

פרענומעראציאנס-פרייז:
פיר'ס איינלאנד
נאנציעהריג 7 פל. — קר.
האלביעהריג 3 „ 50 „
פיערטעליעהריג 1 „ 75 „

Budapest, Dienstag 3. Juni 1884. שנת תרמ"ד לפ"ק.

„דער אנטיסעמיטיזמוס אין אונגארן."

אפ דעם אדרעסאטן דר' קלאפמאן פאן קראיסשעווים איזט איינע קלייגע שריפט ערשיענען. דיא דען אבינען מיטעל פיהרט. דיא מיט איינער עבענזא נראכען געדער-זאמקייט וויא גערעכטיגקייטסליעבע געשריעבען איזט, אונד צור אויפקלערונג דעם פאלקעס דיא ווייטעסטע פערבריישונג פערדיענט; דא ער בע-ווייזט, וויא פאלש, וויא אונגערעכט, וויא דומם דיא אנטלאגען דער אנטיסעמיטען זינד, אונד וויא דיא אונגארן צו שאנדע גערייכען. אין דער פאר-ריעדע זאגט דער פערפאססער, דאס ער איינסט נייסטל-כער וואר, אונד נא נעראכט העטטע, דאס פון אין אונגארן נאכהאנג זיין ווערדיג, נעגען דאס הייגע-שיפטס דעם אנטיסעמיטיזמוס צו שרייבען, ווערהענד מאן הייטצוטאגע דעם אויסלאנד נגענענאבער זיך שעמען מוסס צו זאגען: „איך בין אין אונגארן!" ער ווילל דעם אויסלאנדע דיא אינען אפפנען. דא. מיט עס נים גלייבע, וואס דער קראפאטשע אבגע-ארדנעטע שאפשעשיגונג נעזאגט האט: „אין לאנד, וואס אנטיסעמיטישע הע-טצען, וויא ווייר זיא לעטצטער צייט נעזעהען האבען, טרעלייך פארקאסטען; אין לאנד, וואס אין טיסא-עסלארער פראצעסס פארקאסטען קאנן, איזט נים אים שטאנדע אונז אלס מוטטער-לאנד ווערצו מאכען." דער אנטי-סעמיטיזמוס איזט אין אונגארן נאר נים אם פלא. מצע אונד דער אונגאר דער פאן אנטיסעמיטיזמוס שפייגט. איזט אין פאגעל. דער זיין איינענעס נעסט בעשמוצט דענן דיא אונגארן זינד בעגעפאללט וויא דיא אינדין מעמסקען אדער נאכקאמסט שסס, דעם זאהנעס נח ס. זיא זינד יא אין דען יאהרען 890, 560, 370, אלס עכסט סעמיטען אים אונען נעקאמען! וענן אלזא אלזאדערע נעגען דיא סעמי-טען זינד, זיא נאהנ עס דער אונגאר נים. ווענן ער זיך זעלבסט נים האססט ווילל.

וואס ווידער דיא יידישע רעליגיע בעטרעפפט, זאגט דער פון קראטשיאיטש, מוס ווידער דער בריעפ פערשטאנען, דא זיינע רעליגיע זאמסט אירהרס שטיפטער אים דער יידישען הער-פאר-נעגאנגען. אונד בריעפטען אונד יודען 300 יאהרע לאנג פאהסט נאר נים פערשידענע וואהרען. זא האט דע אנטיסעמיטיזמוס אין אונגארן נאר קיינע בע-רעכטיגונג, ווערע אלס האססענראאסס נאך אלס רעליגיאנסאהסס.

מאן אדרעדט פאן דעם יודען, זיטזדעס ער עמאנציפירט וויא. ער זאהלל זיך דרפאהרטיג, אונדזיג: דיא איבערליעפערטען לעהרען זינד דעם יודען ליעבער אלס דיא עהרע. דיא מאן אירם ער-ווייזט, ווענן דר ווערט „רעפארמירט" — (הלואי עס מאכטען אללע יודען זא דענקען!) דאסס דאס מליינע יידישע פאלק פאן זיינען נים בע-ערפערעטען וואהרדען אזט. פערדאנקט עס נור דעם עפפענטליכען אין זיינע אבשליכע פעהרע. — דער פע-פאססער וועגנדט זיך דאנן נעגען דען יעזוא-טען ראהלינג. דען ער מיטטיג בראנדמארקט. דאנן שפרייבט ער איבער דאס פערהאלטען דער ערייכסט-בעהערדע אין נירעדוהאזא.

בעניסטערס פערטהיידיגט ער דיא יידישע לעהרע אונד אנדערס. וואס דער עדלע שפאניער קאסטעלאר זאגטע: „דער נייטע ווד נעשיפפט, אונד זיך ערייכטס. דאס ער דיא שייפס אישטאצס אונטערשרייבען האט, מיט וועלכער דיזער צוויר דיא עשאצצאטצאן נערן ריקגעגענג מאכען מאכטע. דיא קאטהאלישען נייסטליכען דעם בעצירקעס העלפען, דיא נוטסטיטינג שלאוואקישע בעפאלקערונג מיט דעם אנטסעמיטיזמוס צו פער-נייטען. דעששאפפ האט זאגאר פאן דעם ריטעול-ען מארד פאן טיסא-עסלאר געשפראכען אונד בעדויטעטע, דאס טיסא זעהר נערנע דיא אורסטרייב-בונג דער יודען האבען מאכטע, אונד דאס דער מ-ניסטערפרעזידענט אידן געבעטען האבע, צו פער-הינדערן, דאס אין זיינ נעוועהלט ווערדע. טראטץ אללען דיעזען אומסטייעבען איזט דאך דיא האפפנונג פארהאנדען, דאס דר' גליק אין נראהלט נעוועהלט ווערדען ווירד.

דער יינגלעדער נעוועזענע דעפוטירטע, טשאנ-נא, בעהאנדערט. דעדאקטר דעס „איינגעפלענשטע-ר הנטצער אונד ריטער ווערהאוא האט טראטץ זיינער פיעלען שטטצונגען נעשעפפט דען דיסקו-ידיטן: דארום האט ער פאר זיינע אבע בייא דער צענגלעדער שפארקאסטע אייגען וועכסטל אויף 2000 פל איינגעריכטט. אום צו נעלד צו קאמטען, ער זאלבסט האט דען וועכסטל אונטערשרייבען, אונד 2 זיינער טטאבריטער האבען אידן שרייבט. וועלכע אינטערשרייבטען אונטער בריידערן נאר נים טטאבריטע זינד. טיס דיעזער וועכסלערייטערייא העטטע ווער-האוא — ווענן ער דאס נעלד בעקאמטען מאכטע — אייגען דאפפעלטען צוויקע ערריכטט; דא דיא מיטטען אקציאגערע יודען זינד, זא העטטע ער דיא אום אידר נעלד נעבראכט. אונד אידר אייגענעס נעלד דאנז פערוועגדעט זיא צו בעשטטפפען.

•

אם ווער באער וואהלבעצירקע אזט איין נע-ווייסטער קאמלאש אלס אנטיסעמיטישער קאנדידאט אידנטערטעטן. אונד — מאן קאנן עס קיים גלייבען — ער האט אייגען יודען צום קאריעש! — ווייר בטטטען אונזערע נעעהרטען אבאגעגנעטן אין ווער-בא אונז נעהערטע הערראבער מטצוטהיילן.

•

אין מארצאלי האט מיניסטער נראף פויל סעטשעני אם 28 מאי זיינען רעקעגשאפפטבעריכט נעהאלטען. דער עטפאנג דעס מיניסטערס אונד דער בייאמאלד, דען זיינע רעדע פאנד, וואר אום בעפאלקערונג בא דעם אנטסעמיטטטן צו פער-נייטען. דעששאפפ האט זאגאר פאן דעם ריטעול-ען מארד פאן טטא-עסלאר געשפראכען אונד בעדויטעטע, דאס טטא זעהר נערנע דיא אורסטריי-בונג דער יודען האבען מאכטע, אונד דאס דער מ-ניסטערפרעזידענט אידן געבעטען האבע, צו פער-הינדערן, דאס אין זיינ נעוועהלט ווערדע. טראטץ אללען דיעזען אומסטייעבען איזט דאך דיא האפפנונג פארהאנדען, דאס דר' גליק אין נראהלט נעוועהלט ווערדען ווירד.

•

דער יינגלעדער נעוועזענע דעפוטירטע, טשאנ-נא, בעהאנדערט. דעדאקטר דעס „איינגעפלענשטע-ר הנטצער אונד ריטער ווערהאוא האט טראטץ זיינער פיעלען שטטצונגען נעשעפפט דען דיסקו-ידיטן: דארום האט ער פאר זיינע אבע בייא דער צענגלעדער שפארקאסטע אייגען וועכסטל אויף 2000 פל איינגעריכטט. אום צו נעלד צו קאמטען, ער בעלבסט האט דען וועכסטל אונטערשרייבען, אונד 2 זיינער טטאבריטער האבען אידן שרייבט. וועלכע אינטערשרייבטען אונטער בריידערן נאר נים טטאבריטע זינד. טיס דיעזער וועכסלערייטערייא העטטע ווער-האוא — ווענן ער דאס נעלד בעקאמטען מאכטע — אייגען דאפפעלטען צוויקע ערריכטט; דא דיא מיטטען אקציאגערע יודען זינד, זא העטטע ער דיא אום אידר נעלד נעבראכט. אונד אידר אייגענעס נעלד דאנז פערוועגדעט זיא צו בעשטטפפען.

•

אם ווער באער וואהלבעצירקע אזט איין נע-ווייסטער קאמלאש אלס אנטיסעמיטישער קאנדידאט אידנטערטעטן. אונד — מאן קאנן עס קיים גלייבען — ער האט אייגען יודען צום קאריעש! — ווייר בטטטען אונזערע נעעהרטען אבאגעגנעטן אין ווער-בא אונז נעהערטע הערראבער מטצוטהיילן.

•

אין מארצאלי האט מיניסטער נראף פויל סעטשעני אם 28 מאי זיינען רעקעגשאפפטבעריכט נעהאלטען. דער עטפאנג דעס מיניסטערס אונד דער בייאמאלד, דען זיינע רעדע פאנד, וואר אום בעפאלקערונג בא דעם אנטסעמיטטטן צו פער-נייטען. דעששאפפ האט זאגאר פאן דעם ריטעול-ען מארד פאן טטא-עסלאר געשפראכען אונד בעדויטעטע. ער בעדויטעטע אבער אם שלוססע זיינער רעדע, דאסס ער דיעסמאל דיא קאנדידאטור פיר מארצאלי נים אננעהמען קאנן, ווייל ער דיא פאן קאפאשווארר שאן אננענאמטען האט. ער ווערדע אבער דיעזען בע-צירק נים פערנעסטען, אונד אטסטער אויף זיין וואהל בעדאכטט זיין.

•

אין בוראפעסט האט עס זאמסטאג אבענד אייגען נראמאראטען אויפצוגעבען. ווייל נראף פויל פון עסטעטטיס זיינע פראגראמסטיקע נעוועהל-טען האט. אר איזט דער נעגענקאנדידאט בשובאיס אין דער מהערהדענשטאדט. ער זאגטע דען יודען זא פיעל שאנהייטען, וויא זיא פאסט אללע מדנן, דיא דיא יידישען שטטטטען בריוכען. אללע פער-שפרעכען אונס דאס בלוטע פאס הטמטע הערזאנ; — דאך פערשפרעכען אונד האלטען איזט צווייערליא.

•

אויך מיניסטער באראן קעטעני היעלט פארנעסטערן אין דער היעזיגען פראנצשטאדט זיינע

דער קינסטלער דעס אלטערטהומס; דער „אפטער דער אפאליטיקע; דער פאנציער (בנעגי) דער האנ-דעלסמאן; דער עניסטער דער שטערנזעהער; דער פערזיזר דער סאלדאט; דער יודע דער פריעס-טער דעס אלטערטהומס. דיא הייסטעראנקען אונ-זערער רעליגיאנן זינד זיינע נעדאנקען. זיינע מא-רגאלזעטצע ערהיעלטען אללען דען נעדאנקען דער איינהייט נאמענס. אלס אללעס הייליג וואר.

ער פיהרט דאנן פערשיעדענע נעזעטצע דער נעבסטענלעבע אן, שילדערט דיא ווייסהייט הלכ'ס, אונד קאמטט עדלליך אויף דיא ריטעללע בליטט. שולד צו שפרעכען. דיא אללער פערנינפט עטטע-גען ערהאבען ווירד.

דער שלוסס דעס בובלייגס לויטעט: „איך ווינשע מיר נים דאס זא זעהר הערבייא, אלס צו ער-לעבען. דאס אויך מיינע גלייבענסגענאססען מיט יעגער ליעבע אונד אויפאפפערונג אן דען זאמצונ-גען אהרער רעליגיאן הענגען, איין זא פראמטט אונד נאטטטטרכטיגט פאס גליינגלעבען פיהרען. דיא נעזעטצע דער ווטטליכקייט אונד רעליגיאזטטט זא נעווייסענהאפט בעאכטען. וואס ווייר עס בייא דען יודען זעהען. דיזען ווייר אלזאו גערעכט געגען איינע נאציאן. פאן דער איינער אונזערער לעה-רער זאגטע: „דורך דיא יודען קאמטט דאס הייליג!"

וואהלבעוועגונגען.

דער יוסטצמיניסטער פוילער האט פאלגענדע פעראדרדנונג ערלאססען: דא דיא וואר-לען הערגאנזאהען, זא מאכע איך דיא רעכטער, שטאאטסאנזאלטט אונד נערעכטסבעאמטען אז-מערקזאם. דאס נאך דיזע בעשטאנדענען נעזע-מצען דיא אהרע פאלגטשיגן רעכטע אומאבען דרעפען. אנדעס דיא נים נור פייא אהלדען, זאנ-דערן אויך אהרע מיינונג פייא אויסשפרעכען כאנגען. אנדערזייטס אבער אזט עס אהנען נים נעשטאטטטע, אין אפפענטליכען פערזאמטלונגען רעדען צו דאלטען. אום פיר אהרע פארטהיא אדער פיר אהרע קאנדידאטען אנהענגער צו ווער-בען. שטראפבאר אבער ווערען דיא. ווענן דיא דען וועהלערן פערשפרעכונגען מאכען, אדער דיא בע-דראהען ווערען, דורך דיא מאכטט. דיא אהנען אהרע אמטליכע שטעללונגען נים. אין האפפנ יע-דאך, דאס אין נים נאהזיג דאכטען דאבען ווערדע, שטרענגע מאססרעגלען נעגען דיא בעאמטען צו ערגרייפען.

•

אומאנטט בעמיהען זיך דיא אנטיסעמיטען, אין פינצעהעליער בעצירקע אירגען אנטסעמיטישען קאנדידאטטען אייגצוברינגען. דער זעג דעס ליבע-ראלען קאנדידאטטען עדזטנד טאטה איזט גע-ווערט.

•

אים נוראלטער וואהלבעצירקע (שאראש) וואר קאלמאן דעשאפפ בין יעמצט דער אבגעאדרדנטע. דא ער אבער דיא נאנצע צייט אוטטער א אוגד נין בייט אבשטטמטען קיין וואהט נעשפראכען האט, האבען פיעלע וועהלער נים נטטה מעהר פאן אדם ווטסטן וואללען, אונד דען דר' לעאפאלד גליק אום עפפריעיס, אייגען יידישען אדוואקאטען כאנ-דידירט. דיא קאראפשע דעששאפפ'ס, האבען נון דען אנטשטאנד בעגעטצט. דאסס דער נעגענקאנ-דידאט אין יודע איזט, אום אנטיסעמטישע מיגטטע צו מאכען. דעששאפפ עכסטט דאס אין האנט-פאלטאא אין זיינער פראגראמטרעדע נעגען דיא יודען

יידישע צייטונג

דיא
„נייע יידישע צייטונג"
ערשיינט יעדן
מאנטאג
אונד דאנערסטאג.

פרענומעראציאנס-פרייז:
נאנציעהריג 6 פל. — קר.
האלביעהריג 3 „ 50 „
פיערטעליעהריג 1 „ 50 „

ב"ה בודאפעסט י' סיון

בריעפקאסטען דער רעדאקציאָן.

נאך שלום דער לעצטען נומער אונזערע בלאטשטע זינד אינז נאך לאנגנען דעם רעדטזעלם אין נו 62 צינגאנגנען פאן דען הערען: מרדכי יעקב כהן, חיים יהודא שלעזינגער. אשר ענזל.

לאטעריע-ציעהונג פאם 28 מאי.

פראג	52	48	57	62	8
לעמבערג	74	49	56	44	90
הערמאנשטאדט	89	72	53	27	18

פראנקוואר־שלכיכער רעדאקטער:
יקותיא׳ הלוי לעדערער.

פרענומעראציאנס-איינלאדונג.

מיט 1-טען יוני בענינט איין נייע אבאנני-מענט. ווער ערזוכט דאס לאיכסט דייזענגען הערען אבאנ-נענטען, דערען פרענומעראציאן מיט 1-טען יוני צו ענדע נעהט. — (ווייא דייס אויף דיי אדרעסלייסט דיישלד צו ערזוכען אזוא). אדרע פרענומעראציאן ואפאר צו ערגייען. דיא־ענינגען הערען ווילדע מיט דער נעבהר אים ריקשטאנדע זיד, ווערדען ערזוכט, דען בעטראג עבענאללס איינצוזענדען.

נעשעפטסבעריכט.

פעסטער פרייזע.

נעטרייד־נעשעפט. פאן וויינען וואר־דען צירקא 12000 מעטצער צו נאסאלנגדען פרייזע פערקויפט.

וויינצען, פחיים 400 מעטצער־ 79 קילו 10.15 נולד. 100 מעטצער־ 79 קילא 10,10 נול. 200 מעטצ־ 78 קילא 10,05 נולד 500 מעטצר־צעטר־ 78 קילאנ־ 10.00 נולדען. 1000 מעטצ־ 77-7 10,10 נולדען.

פעסטער גאדען 100 מעטצ־ 79,4 ק׳ 10-05 סל׳ 100 מעטצ׳ 76.2 קילא 9.60 נולדען 100 מעטצרצט־ 78,2 קילא 9.80 נולד.

ווייטענווינטער 1150 מעטצ׳ 76.9 קילא 9.95 נולד. — באטשקאער 100 מעטצ׳ 75 ק׳ 9,65 נולד. — באנאטער 3450 מעטצ׳ 77. ק׳ 9,60 נול.

נאד־אונגארישע 300 מעטצרצט־ 75.7 קילא 9.40 נולדען. (אללעס פער 3 מאנאטן).

קוקורוץ 6.35 — 637 נול.

ווייגער שלאכטפיעהמארקט. דער איס-פרייג אויף דעם ווייגער שלאכטפיעהמארקט פאן 26-טען ד׳ מ׳ בעטרוג 1891 שטיק. דאפאן ווארען: 629 אונגארישע 213 פאלנישע אונד 1049 דייטשע, דיא פרייזע שטעללטען זיך פער 100 ק׳ אונגארישע מאסט אכסען 54—63 נולד. פאדנישע מאסטאכסען 59—61 נולד. אונד דייטשע 54—64 נולדען. אדנע פרעצרעטנפשטייער.

פרעסבווגער שלאכטפיעה-מארקט. דער אויסטריב בעשטאנד צום מארקטע אם 26. ד׳ מ׳ 2295 שטיק. דאפאן 1342 אונגארישע, 596 נא-ליציש אונד 357 דייטשע. מאן בעצאהלטע אונגארישע פיעה מיט 56—61 סל׳ עבענוא דאס דייטשע. נאליציש מיט 59—62.50.

מוזדעה.

אליכם אישים אקרא וקולי לבני אדם. אם לא ידעתם אם לא שמעתם. אלקי עולם ה׳ נתן לנו תורתו תורת אמת. והראה לעשה עבודו נאמן ביתו אפילו כל מה שתלמיד ותיק עתיד לשאול (מדרש רבה שמות ריש פרשה מז). ראה זה דבר חדש אשר כבר הי׳ לעולמים מסינו פרי קודש הלולים. אשר נתנלה לנו על ידי אאמו׳ זצל״. חלק שני יורה דעה משרת אשר השיב לשואלו דבר ה׳ זו הלכה. והרוצה להביא ברכה על ביתו יכתב ידו לה׳ אלי על פאקסאנווייזנג: 70 צל׳ על אדרעססע:

J. Schreiber,
Oberrabbiner, in Erlau.

כל אחד יוסף 10 צל׳ דמי הבי דואר. חלק ראשון ושני יחדיו מחירם 1 סל׳ 50 צל. דמי הבי דואר 15 צל׳.

מצבות.

ארנאלד קאהנס
נראבשטיינ־לאנער בודאפעסט,
Waltzner-Boulevard Nr. 5.
(אז שבת אינד ווייט נעשפערט.)

עמפפעהלט זיך אללען ווינען, וועלבע דיא מרדיריזע פפלייבט דעם נראבשטיינ־זעטצענס צו ערפיללען האבען.

ועדד שאנע נראבשטיינע אים מאר־מאר אונד נראנינ דנד אין נראסטער אויסוואהל פארראה־טהנ. כארדעקטע נראווירונגען, ועדד שאנע שריפטען מיט עכטער פערנאלדונג ווערדען בעטסטענס אויסגעפירדט.

אטטהערישע אלע,
עסטענגען, אעשהערס אונד קאלעررס
אזר ווייטערע,
פאן אללען נייסטיגען נעטר־ענקען,
ווייא
לינערע, רוב. שליזאוויץ, טרעבער
אויף קאלטעם ווענע אדנע אפפאראטע,
עמפפעהלט דיא אבכרזט דעם

ארנאלד וואטעריך
בודאפעסט.

מאבאקגאססע, וום א-וום דעם אינ׳ טעפפער פערגעד ווינגעסטער, קאכט אונד אללע צור ווינ-פרעטפערזונג נאפרונגען אישקעל. ראפחע ווינגאר-בע, שללעראבע, ווינבוקעס, הודזנבראנד, גלי-צערן, ווייטשהוט, קלעטנסקוטוער, עטצ. צור ווינאנטיזולאציאן.

נייא! ווינפערמעדרוגנסקאמפאניציאן
מאניפולאציאנסבוך אונד פרייזקוראנט גראטיס.

דיא שענסטען
גאלדשטיקערייען
אויף פרוכט אונד מאנטערל.
K. Grünwald
Budapest,
Landstrasse (Huszar'sches Haus).

עמפפעהלט זיך צור אנפערטיגונג אללער פארקאמ-מענדען

גאלד-קונסטשטיקערייען

וואוהל פיר פעסטעל נאך אלטען, אלס נאך נייען ריסטס, אונד בייגנט דעסגלייכען זיך 37 יאהרען ער-וואבענער וואהרהעטסגעזעטצ רוף. ווא אויך פיר דען עמפפער אין עעפפ. ווייטס מישקאלץ אונד פיר נאך מערערע נאפסע נעטרעגן, צו אללגעטיגען צופרידענהייט אויסגעפירדט ארבעטען — ווארי-בער צייגנעסטע פארלאנגען. — פיר אפליעט אונד בעסטע עפפעקטואיזנג.

צייגנונגע אין נאפסער אויסוואהל לייגנען צור איינזיכט אויף.

5

דיא נייעסטע ערפינדונג

איזט דאס נאך פראפעסאר מאגאנד אים אפעריקא נו-פיינפפסיפעע אלאסטישע ברוכבאנד פאן אללס-צערן, וואהרל פיר הערען אלס אויך פיר דאמען אונד קינדער; וועלכעס איזט אנע פערערע אים ווייגע נומפר קינפפלך קאנשטרואירט אונד דאס דען צוועק, דאס עס ווילכעס דיא פיראלפשטפפען בריכע אין קוראפטפער צייט אין דיא פלייבע לאנג בריינגע.

פרייז: איינפאכע פאן 6—7 נולדען, דאפפעלטע פאן 10—15 נולדען. פיר קינדער אום דיא האלפטע ביל-ליגער.

נראפעס לאנגע אין מיטפער-שפרייטען, לופפ-פאלטערן, בעטפפ-איינלאגען, נומפר-שטיפפען אונד אללער נוטז-וואהרונגען-אנטיקעל. — ביא גרוסגעהרען בעטפפ אנגעגע-בען אב רעכנפט, לוגט אדער אדרעסלט, זא אויך דיא לייטווייזע

MORITZ POLITZER, k. k. Bandagist,
Budapest, Franz-Deákgasse.

פיר דען הייזהאלט

איזט איינע נעקפאשינע עדענפאללס דיא פרייטפפטע אונד נייטפלייכסטע נע-פלייכן, וועלכע דיזעלבע אויפאך צו האנדהאבען, דור-ערפאכט אונד פיר יעדע נעפאהרבע פערווענדבאר איזט. דיא אריגינאל נעדפאשינען דיי ווייגער מאנו-פאקטורינג קאמפ, נעווארק, דער דעטפיל, וואו פיר יעדע אנדערע אים פאן אנדערע אלס וויכטערפייא, דאמען־קאמפקטציאן, מאנטל־, קרייטפפ- אונד שרום-אבריקאציאן, דיא אללקאמפנטפען אונד פרייז-ווערדיגפטען, וועלכע אם בעפטען דיא מאשאינע שפייכט, דאס דאפאן אים פאריגען אנדרע אללען מערד אלס אייגע הארבע מיטלייען פיר קיפיפ וואר-דען, דיא אריגינאל ווענע מאשינען ווערדען אונטער אללגע נאראנטיע אונד בייא גרייגנער אנצאהלונג אנדע פרייזרעדוגנ נעגען וואכענטליכע אבזאהלונגע פאן 1 נולדען אנגענגען אונד פרייזליסטע אונטער-ריכט נאשטיס ערהאלטן. — אום פרייזפכסלונגען מיט נאנגנאמאטען, אונטער דעם נאמען „ווענע" אויפגע-באשענען נעדפאשינען צו מיטדען, וואללע מאן בוצאב-טען, דאס דיא אריגינאל-מאשינען מיט דער אללגע פיר־מא „The Singer Manufacturing Co." אויף דעם מאשינענאמס פערזיטצ ווערדען, אונד אויסדרעדע דיא אבריקאטע אם אבגעהיל זאוויא אים גע-שטעלט מאכען. — פיר שוויטץ, שוהמאכע, וואש-לער, וושמאכע, בוכבינדער, פיר וואקאבריקאציאן אזוויא עסטפעלע דיא שטעאמל-נעדפאשינען דער ווענער קאמפ.

ג. ניידלינגער.

וואטענגראססע נו׳ 26. (שטאק אים אייזען). פילאלין:

קרעפעשערשטראסע נו׳ 27. אפען, וואסטער-שטאדט, אנדראש-פאלעץ.

Eisentherme-Bad-Vihnye.

איזענטהערמע-באד-ווידניע.
(אבער אונגארן).

פאסט. אונד טעלעגראפ. שטאציאן, הערלליכע לאגע — אים טהאלע צווישען נאדעלהאלצוואלדונגען — ריייצענדע נעגענד.

קוראלעגעסטאבאזור 38.3 צ. בעזוכהרעזע הילפרעפאלל אין אללען דער בלוטאדערזוטה. דער בליטזוכס, אין דען ווענגענגען פרייגנגקראנקהייטען אונד זא ווייטר. ווידראפאשיש שאפאזען, טלל- אונד פאלקענ-קורען, פנעומאטישע אונד עלעקטרישע בעהאנדלונג. פערנער נייא, טיפ בעקוויעמליכקייט אונד קאפפאפע אינגע-ריכטעט אינע

קאלטוואססער הייל אנשטאלט.

דיא קוראליסטען ווייזען ווערהלך נראפעטע פערקוטונגען אויף. דיא וואהרנגונגען ווערדען שעפס פערפערט, זא אויך דיע-זעס יאהר, נזהמן 3 נראבערע אפאלל אהרער אללגעזונג צו. צור עראפאטונג אן דייזער מאיזן דער אים מאנאר הערנעשפללטען בארעיטליכקייטען אים נייען בארהנהייט, וויא אויך דער כשר ן רשטוראציאן (שטרענג נאך דען איזר. ריטואללען נעזעטצען) דיא פעללפטיכען אונד בעזוגרטסבי אנפערטיגונ וואורדע.

סאיזאן-עראפפנונג אם 1-טען מאי.

בארעראצט דר׳ שטעפאן פאן באלעמאן. פארבעשפללונגען אויף לאיגענפס נימפס, עזפנגנונג-פראשפעקטע פער-ענדעט אויף פיזלאנגען פראנקע

דיא באדע דירעקציאן.

Eisentherme-Bad-Vihnye.

איזענטהערמע-באד-ווידניע.
(אבער אונגארן).

פאסט. אונד טעלעגראפ. שטאציאן, הערלליכע לאגע — אים טהאלע צווישען נאדעלהאלצוואלדונגען — ריייצענדע נעגענד.

קוראלעגעסטאבאזור 38.3 צ. בעזוכהרעזע הילפרעפאלל אין אללען דער בלוטאדערזוטה. דער בליטזוכס, אין דען ווענגענגען פרייגנגקראנקהייטען אונד זא ווייטר. ווידראפאשיש שאפאזען, טלל- אונד פאלקענ-קורען, פנעומאטישע אונד עלעקטרישע בעהאנדלונג. פערנער נייא, טיפ בעקוויעמליכקייט אונד קאפפאפע אינגע-ריכטעט אינע

קאלטוואססער הייל אנשטאלט.

דיא קוראליסטען ווייזען ווערהלך נראפעטע פערקוטונגען אויף. דיא וואהרנגונגען ווערדען שעפס פערפערט, זא אויך דיע-זעס יאהר, נזהמן 3 נראבערע אפאלל אהרער אללגעזונג צו. צור עראפאטונג אן דייזער מאיזן דער אים מאנאר הערנעשפללטען בארעיטליכקייטען אים נייען בארהנהייט, וויא אויך דער כשר ן רשטוראציאן (שטרענג נאך דען איזר. ריטואללען נעזעטצען) דיא פעללפטיכען אונד בעזוגרטסבי אנפערטיגונ וואורדע.

סאיזאן-עראפפנונג אם 1-טען מאי.

בארעראצט דר׳ שטעפאן פאן באלעמאן. פארבעשפללונגען אויף לאיגענפס נימפס, עזפנגנונג-פראשפעקטע פער-ענדעט אויף פיזלאנגען פראנקע

דיא באדע דירעקציאן.

Herausgeber und verantwortl. Redacteur: Carl Lederer
Druck von Markus Neuer Budapest, Franz-Josefs-Platz 5.

• (2 סאצ'אליסטען פעראור-ט הייל ט). אם 20. אונטש 1881 וואר אין אָפּען אים נאסטריזע .צום אמאזן איינע אר־ביטעראר־אסטלונג. ביא אידלבעכר דיא ביידען אר־ביטעראר־פידרער אנטאן אידהרלינגער אונד יאקאב קרישנער זאלבע רעדען הערלטען. אין וועלכען דיא שאאפסט אנוואלטשאפט דאס פערברעכען דער אר־ביטיצונג נעגען דאס איינגעזאמטמערקסם אונד נעגען דיא אינרישטונגען דער פעראפאסונג ערבליקט האט. דיא ביידען אונד אנגעקלאגטען זאוויא פעדרעיע אר־בעי־טער, דיא אלס צייגען פארגעלאדען ווארען נאכען אן. דאסס זיא קאנפיסקאטסלאן זיזען, אבצוואר דיא אלס מאאהרלעקיקען. עוואנגעליעשע אדער אלס יידען נעבאערן וואורדען. דיא אבער אין אונגארן קיין אינינאהרער אהנע נזיבען עמסיסטירען דארף זא זאגטע דער שאאפסטאנזוואלט. ער קאנן דאס „קאנפיסקאטסלאן“ נידט נעלטען לאססען. — ווי וואלטען אונזערען נעשעפטעגען לעזערען דיא פונקטע נידערשרייבען, הערלטע דיא אורזאכע צור קלאגע נאכען, אונד דיא אם צייעל דער פאצאיריסטען זינד: 1. אללער גרונד אונד באדען נעהאבט נידט דעם איינצעלנען, זאנדערן דער גאנצען נעזעצל. שאפט: 2. עבענזאו דיא אבארוקען, מאשינען אונד זאנסטיגען ארבייטסמיטטעל. דארונטר דארף דאס ארבייטען אים לאנדע אויף, זאנדערן דער נוטצען, דען דיא אבארוק אבזורדה ווירד אונטער דיר אר־בייטער פערטהיילט. וויא דער ערטראג דער פעד. דער אונטער דען בוידען. 2. יעדער בוידער, דער דאס 20 טע יאהר ערריכטט האט. איזט וועהלער בייא אללען שאאפסט. קאפיטאפס. אונד צוי־נגהאלען. דיא וואהל נעשיעהט נעדיגט: 3. דיא פאלקסערציעהונג. דאס הייסט דער שולאנטערריכט איזט בייא אללען מונדערן נלייך. דער רעל נאנט. אונטערריכט איזט דארט אבגעשאפפט. דער אונ־טערריכט איזט אינגענעלטערך. שולבוכער אונד אנדערע אונטערריכטסמיטטעל ווערדען דער קינ־דערן אומזאנסט נעגעבען; 4. דיא שטעהענדע הערע ווערדען אבגעשאפט. דאנגעגען איזט דאס פאלק צור פערטהיידיגונג דעם לאנדעס אינגערוט־שען. אבער קרייג אונד פערדערן נעשיעהט נידט דער קאנג. זאנדערן דאס פאלק; 5. דער שאאפט האט מיט דער קורבע נידטס צו טהון. דער רעליגיאן אייד (שבועד) ווירד אבגעשאפט. דיא צווילעהטע ווירד איינגעזעהרט. דיא רעליגיאן ווירד אלס פרי־וואטאכע ערכלערט. — אינטערדעם איזט נאך אין אויפיף .אן דאא ארבייטער דעם פאטעלאנדס־נעגען דיא בעשטעהענדען נעזעטצע. דער פאר־מהיידינגער אונד דיא אינגעקלאגטען זעלבסט זוכטען

שקאנדאל. אינדעם דער פאבעל. דער דאזעלבסט אויפשטעלונג נעגאמטען האטטע. דען צוי מ־ט שטיינוויפען עפפעזינג. דער פאבעל טריג דיא שטיינע אין דען שוראנד אונד ווארף דיאזעלבען אין קלייגען הויפען, וואהרט דיא פארבעריישונג דעם שקאנדאל מיט זיבעהניש אנגענאמטען ווערדען קאנן. מעדה אלס 60 פערזאנען וואורדען פערלעטצט. דאראנטער אויך איינע פרייען. מעדרעיע פרייען פערלען אין אנגאמבט. פיעלע אוים דעם צינע שראנגען אוים דען וואגען אונד פליעטצטע דורך דיא נעבאגן אונד וויינגערטען. הענדרש אונדדע נידט פערלעטצט. אבצוואר 3 פערזאנען דיא אין דעמזעלבען וואגען זאסען, פערלעטצט וואורדען. הענדרש אונדדע נור דאדורך דאס אינגעם אומזאלב נעריעטטעט. דאס עס באקראיש צוגלונגען מיט. דאס דעקעל דעם וואגענס איפזשטעלען, דאך וואורדע באקראיש עבענאללס פערלעטצט. דד־ האלטער אונדדע אם מונדע שווער פערלעטצט; עס וואור־דען אידם דיא עזהנע אומגעשלאגען. פיגאלי ער־הילט אם קאפפע אינע שווערע פערלעטצונג; דד־ פארקאש וואורדע דאס אינע שווער פערלעטצט אונד דיזפפע קוים אם לעבען בלייבען. אויך אין פאליצטס אונד אין פיעריוועהר־מאנן וואורדען בע־שרדיגט. נעגען דיא פאליצעדבעהרדע דערזיש אללעגנאהלבען נאכטע ערבעטטערונג, דא זיא שאן פריהער אויפערקוסס נעמאכט. צור אויפרעכטער־האלטונג דער אדרענונג נור 6 פאליצטסען נעמזאנד־מע. מטטלערוויילע פעריאטמעלטע זיך דאס פאלק אין נראסען מענגען פאר דעם אאבהוזזע אונד פאר־פערטע דיא אוסלעפערונג דער פערהאפטעטען פעריזאנען. שטיינע אוודרדע אויפבעלעזען אונד דיא פאליצטסען אנזוזלטערט. דדייא יונגע ליייטע אין דיא עס שיינט. דען שקאנדאל אנפהרטען ערשיי־נען וועדדערהאלט אם דער טטסטע דעם פאלקעס אונד הילפטען ערעדען. — דיא פאלקפערזאמטלונג פאר דעם אאבהוזזע וועהרטע דענגנדר אלס דדייא שטונדען. אהנע דאס פאר פאליצייא איינגעפאל־לען יזערע. דאס פאלק צו צערשטייען, אדער דעם אויך נור צו פערזוכען. דיא אונזוזרוטטעטיגענער לייט דאס אדער אינע דעפוטאציאן דד־ האל־לער אויהר בייליזד אוסדרייטען. דיא שאאפטאנט, וואכטשאאנט האט דאס אונטערזוכונג אייג־נעלטטעט. אבענדסדהעלט דיא ביבעראראנע פאר־מהיא אינע קאנפערענץ. אין וועלכער בעשלאס־סען וואורדע, פעטט פאריצעזקען, אונד שטרענגע שטראפט צו פאדדערן; אין דער נאכט הערלטען שנידדאמאריע אונד מיליטערפאריילען דיא אדרונונג אויפעבט.

דיא אנקלאגע צו עגטסדרעפטען, וואס אידנען יעראך נידט נעלונגען איזט; דענן דער נעריבטסהאף פער־אורטהיילטע אידרלינגער אונד קרישנער יעדען צו אינינעם יאהר נעזעטצגעבונגסס אונד צוי צאהלונג דער נעריבטסקאסטען. נעגען דאס אורטהייל ווירד אפ־פעלירט.

• (ד ר נ א מ י מ). מאן שרייבט אוס לאנדאן פאם 31. מאי: נעסטערן אבענדס קאם נין אוהר פאנדען דדייא דיזאמט. עקספלאיאנען שאאפט. אונד צוואר צוויא אין דער אייזען שטעפ דעם שקוואריעס, דיא דרייטט אויף דער אנדערען. דיא צוויא ערסטען עדדרהאנטען פאסט גלייכצייטיג, דיא דרייטטע צוואוס שפעטער. דיא פענסטער אין דער אומגעבונג וואורדען צערטרומערט. ווא אם דייטס וואורדע נעמאנד פערלעטצט. נראאט פאלקס־מענגען, דיא איבער דאס פארגעפאללענע זעדר ערריגט ווארען. עיר שריענען אם מהאאפרעע. אם האלב 10 אוהר פאנד איינע וויטערע דיזאמט־ עקספלאיאן אם שקאטלאנדיארד שאאפט: אים הייסאאלציבראן וואורדען מעהרערע פענסטער צערטרומערט אונד איינע פיזאזאנען פערלעטצט. קוריץ נאך דיזען עקספלאזאנען וואורדע איינע מאאש מיט 17 פאקעטען דיזאמט אונד אומגעזאגט. דער אן דער נעזלאנג. זיילע אויף דעם פראאנלאנד־ שקוואריע נעלעהנט אויפגעזוכט אונד אאן דער פאליציא אין בעשלאג נעגאנגען.

• (שקאנדאל אין קלויזענ־בורג). דעם אבבעראדענטעט־קאנדידאטען דעם ערסטען וואהלבעזירקס אלעקאנדער הענעדיש פוהר נעמטערן איינע צאהלרייבע דעפטאציאן בין נאך באנד: הוניאר עגטגעגען. אין בעגלייטונג דער דעפטאציאן טראף הענעדיש אין קלויזענבורג אין. וווא איינעע איינע נאך מרוקנדערן עצהלעדע טעג־ שענטענגע הארדטען, דיא הענעדיש מיט שטרומ־ שען עלייג־יוגען בעגריסטע. אדוואקאט אנטאן דאבאל בעגריסטע הענעדיש מיט איינער קוצען אבער וואהרען אנשפראכע. דער אטטאאנטע צוג אום 80—90 מיט אהנען אויפגעשטאנד וואגען בע־שטעהענד. זעטצטע זיך הערויף. פאן איינער ריינ־ען פאלקסטענגע אומגעגען, אין בעוויגונג. דען צוג עראפגעגעגען דער וואגען דעם פארטיי־עזידעז־ טען קארל האללער, אים צווייטען וואגען זאס אלעקאנדער הענעדיש אונד פארטיי־עזידענט אלעקסוס באקראש. — דיא אנזוויזעטטעטיגענד נאהם אונטער אהדער איינגעגען פאהנע אן דעם איינגוג טהיל. אלס דער צוג בייא דער נאדזאסטט אנלאנגטע, ענטשטאנד אין פארבעריישטער, פיר דיא שטאדט קלויזענבורג טיף בעשעטענדער

הונגער אונד דורסט ערלططען, נא פערוואונדעט, נא איינע שטונדע קראנק אדער אויך נור מארדע נזוטוזען. — אנטסטעד צוואטטענבראך!

אלס איך נאך עטוא דריא שטונדען אוס מיינער בעוואוטטלאזיגקיט ערוואכטע, בעמאנד איך סיך אין אי־ נעם אטטסדר נעבען דער באטאיללאנקאנקאנצליא אונד דער אבגעראבט. דער אן מיינם בעטטע שאאנד, ערקלערטע מיינע קרעטטעע נאאוט דעטטע אויך דיזען אנאאלל דזיינייגד צורקנעטשראנען: פיר מהאאט יעצאט שאן קיין פענגער וויה, אונד איך קאנטע שאן גלייך ווידער מיט דען פראנצאזען רודען! — אונד אין דער מהאאט פיהלטע איך מיך נטט נור קראטיליך, אנדדערן אין דער יעדלע זיך וואהל, וויא פיללייכט נאך נא אין מיינם לעבען.

אים פיעטדען לאנדע, דאס פאר קוראצע נאך אלס פיינדעלאאנד בעפראאכטעט וואורדע, וואר, אום דיא מאאנט־ צוטט אונד טוכארדיגאצאן צו ערהאלטען, אינע שטרענגע אונד ראשע וטסטיך נאאהנע: עס נאלט דאס שאאנדרעכט. אונד אין ערשוהר דאס שאאר אויף אבר צוויא שטונדען דאס קריעגטערים צוזאאטטענגעטרעטען, אונד בייא דער צוויי־ פעללאזיגקיט אונד דער נראטט דעם פערבעגנעס איבער שינקטוטסך דאס פאדדערטהייל נעפעללט אונד אויך אללדאנגען וואורדען וואר.

דא איך סיך, וויא איך שאן ערוואכנט, ראש ערהאלט האטטע אונד פאללקטטסטן וואהל פיהלטע, וואר איך נאן אים בעגריפפטע, ערקונדיגונגען איבער דען פענגאנגע־ מען פארגאנזטען נעגעראל אינצאזיתקען. אונד דעטטסטן

דען שערעל נעשאאלטען, זא דאס ער באלד נאך דעם אנאללע זיינען פעדלעטצונגען ערלענגען. דער פערטהיד־ ען פארדער צייגטע קיינע שטור פאן דער אדער נעווטס. סענסבטסט, אונד וואר נור איטטער זיך פאר וואוטט. דאס מר נטט וויא, קראאפאאל !— ערשראנען וואאר. דיא פאלאטטען וואאר־טען זיך וואאפט אויף אהן אונד איבר־ נאכען אהן נעבונדען דער פאטאיללל. דיא אהן נאך אין דער נאכט אויף דיא קאטטאראאטטן בראאכטע. אויף בע־ פעהל דעם קאטטאראאטטן ווירד אין אייגער שטונדע דאס קרייגטערטטס טטוטטטטענטרעטען. נא. דיא בעטטע ווירד וואהל אייגטטטטיג צום אאדדע פעראאטטיילט ווערדען!“

„עס ווערע פערגעבליך. מיינע הערען. וואללטע איך עס צו שילדערן פערזוכען, וועלכטס דאנקבאהל נעגען נאאטט מיינע זעעלע ערפללטע. דאס וואונדער ערשיינ־ מר נאך נאטטער אלס יעגנס, דאס סיך בייא דער שלאכט בייא לייפציג ערפטטע.

דאדדע ווערע איך איינען ערגענאללען הערלדענאדדע נעשטאבען, הייר ווערע איך דען אאדדרעטטען שטטי־ כען אייגנס שטנדבוכען ערלענען! דאס איך נעראטטטע ווארדע. האטטע איך אפפענגאנ נור דעם אומטטאנדע אז דאנקען, דאס איך נעטטטען נעטטטע; אונד איך דעם אאטטענע ערוויטטערטע איך דאס נעלבדע, דאס איך אויף דעם שלאכטפעלדע בייא לייפציג אבגעכנגע. אונד נאהם מר בטטע אונד הייליג אאר. דיא לאנגע מר נאטטע דאס לעבען שענקען ווירדע. יעדען תשע־כאב צו אטטען. אבער מיינע נטטטטרטטטטטערונג וואר אייגע זא הטטטע. דאס אין, דער אר צאהלרייע שלאכטען, נטטטכטט, מר שטרטטנגען דורכנגטאכט, שטראטאנע, קלאטט, הטטע,

שאנאראל, אינדעם דער פאבעל. דער דאזעלבטטט אויפשטעלונג נעגאמטען האטטע, דען צוי מ־ט שטיינוויפען עפפעזינג. דער פאבעל טריג דא שטיינע אין דען שוראנד אונד ווארף דיאזעלבען אין קלייגען הויפען, וואהרט דיא פארבעריישונג דעם שקאנדאל מיט זיבעהניש אנגענאמטען ווערדען קאנן. מעדה אלס 60 פערזאנען וואורדען פערלעטצט. דאראנטער אויך אייגע פרייען. מעדרעיע פרייען פערלען אין אנגאמבט. פיעלע אוים דעם צינע שראנגען אוים דען וואגען אונד פליעטצטע דורך דיא נעבאגן אונד וויינגערטען. הענדרש אונדדע נידט פערלעטצט. אבצוואר 3 פערזאנען דיא אין דעמזעלבען וואגען זאסען, פערלעטצט וואורדען. הענדרש אונדדע נור דאדורך דאס אינגעם אומזאלב נעריעטטעט. דאס עס באקראיש צוגלונגען מיט. דאס דעקעל דעם וואגענס איפזשטעלען, דאך וואורדע באקראיש עבענאללס פערלעטצט. דד־ האלטער אונדדע אם מונדע שווער פערלעטצט; עס וואור־דען אידם דיא עזהנע אומגעשלאגען. פיגאלי ער־הילט אם קאפפע אינע שווערע פערלעטצונג; דד־ פארקאש וואורדע דאס אינע שווער פערלעטצט אונד דיזפפע קוים אם לעבען בלייבען. אויך אין פאליצטס אונד אין פיעריוועהר־מאנן וואורדען בע־שרדיגט. נעגען דיא פאליצעדבעהרדע דערזיש אללעגנאהלבען נאכטע ערבעטטערונג, דא זיא שאן פריהער אויפערקוסס נעמאכט. צור אויפרעכטער־האלטונג דער אדרענונג נור 6 פאליצטסען נעמזאנד־מע. מטטלערוויילע פעריאטמעלטע זיך דאס פאלק אין נראסען מענגען פאר דעם אאבהוזזע אונד פאר־פערטע דיא אוסלעפערונג דער פערהאפטעטען פעריזאנען. שטיינע אוודרדע אויפבעלעזען אונד דיא פאליצטסען אנזוזלטערט. דדייא יונגע ליייטע אין דיא עס שיינט. דען שקאנדאל אנפהרטען ערשיי־ נען וועדדערהאלט אם דער טטסטע דעם פאלקעס אונד הילפטען ערעדען. — דיא פאלקפערזאמטלונג פאר דעם אאבהוזזע וועהרטע דענגנדר אלס דדייא שטונדען. אהנע דאס פאר פאליצייא איינגעפאל־ לען יזערע. דאס פאלק צו צערשטייען, אדער דעם אויך נור צו פערזוכען. דיא אונזוזרוטטעטיגענער לייט דאס אדער אינע דעפוטאציאן דד־ האל־ לער אויהר בייליזד אוסדרייטען. דיא שאאפטאנט, וואכטשאאנט האט דאס אונטערזוכונג אייג־ נעלטטעט. אבענדסדהעלט דיא ביבעראראנע פאר־ מהיא אינע קאנפערענץ. אין וועלכער בעשלאס־ סען וואורדע, פעטט פאריצעזקען, אונד שטרענגע שטראפט צו פאדדערן; אין דער נאכט הערלטען שנידדאמאריע אונד מיליטערפאריילען דיא אדרונונג אויפעבט.

נאכען צו ערפאהרען, אלס אויך פאן אינער אדרעאנאנזע צום מאאללאנקאאנאנזען בערוטען ווארדע.

עס וואר אים לוסט דעם נעסטרינען מאאנס פאם דייוויאנקאאנאנע אינע אללערהאכטסע ענשטיינונג אן דאס יונגטטע אינגלדאך, נאך וועלכער צייט מא־ ענסטע דער קאיזר אבבר אזבראנד דעם האסטרינ־ האאנדס אללערהאכטס צו בעפעהלען נערוהט האטטע; דאס דיא אקקוטאצאנס אטטע אין פאאנקייך אין עגט־ שטרקנגדער וויינע פיטטיגדיגט, אונד צו דיזעם בעוהטס נאנין בעוואנדטס לאנגנדדיגנטע אונטערפאסיגדיגט, דיא דד־ פאר דעם פיגדע אוטטנגדיגנגס, וואאדס אין דיא דיטאאטטע ענאלאאסטן ווערדען וואללאטען.

דער מאאי פיגס מר אלס דען דיגנטטפרטטטען אונטערבאאפיגדיגר דעם טטגנגדטס. דער שטעטס צור צוי־ פרידענדדיגע דיגנר פאדגנוטטצטן, אבר אך פדר־ אבשיגדטס ווערדען אדער נאך וויטטער אין דער אטטע בליבען וואללטע.

אך האבע בע שאן נאזאגט, אך וואר דעם לאנגען דיגנגנגס הערצליך פדרע אונד פאן נראטטר דאנגטוטס נאך דער הייטאאטה נעפאאטטס.

אבערדדיגס אטטע אויך דאס לטטטאטע בלוטיגע פראגיגנטס, דער אוטטאאנד, דאס אך, דדענן אויך נאנדע אונטולדיגע דאראן, דאך דדיא פדרגאללאטטנגס וואר, דאס אין אללדאאס אונדערער קאטטאנאנטען בערוטטן אונד אויך אין אללדאאס אונדערער אנטאנטטע אויפטטטע.

(פארטטטטצונג פאלגט.)

פראגראמערדע; ביא דער ווייר יעדאך ניכט אנ. וועזענד זיין קאנגנען. אינד נאך ניכטס אבער דען אנהאלט בעריכטען קאנגנען.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (דער קאנינג אין אדענבורג.) אם לעטצטען מאי איזט זיינע מאיקסטע דער קא. ניג נאך אדענבורג געקאמען, אום דארט דיא איינ. ווייהונג דעם אינשטיטוט פיר אפפיציערסטאכטער צו זעהען. ער וואורדע מיט בעגייסטערונג עמפאנג. נען, אינד עמפאנג מיטדערע דעפוטאציאנען. אינד. טער אנדערען אויך דיא ביזיאנינג דער אזיאטישען קולטוראנשטיטוט, אויף אהרע אבסטונגפאללע בע. גרייזונג אנטוואורטטע דער קאניג: „זיין דיא פיר. דערטע. דאס זיך מיינע קאנגליכע גנאדע אונד מיין שטטע אויף אללע קלאסטען מיינער פאלקער אהנע אונטערשיעד דער מאנכפאסטען אויסדרוקען. אונד אנדעם איך דען אינסדרוק אהנדער מיינע אנהענג. ליכקייט גנערג אנגעהטע. ווייסע אונד ערוואר אט עבענגאן אפפיציאלע. דאס דער פיערדע אונד דיא בייריליכע אינשראאט אין אהנדעם מיינע שעפטס אפפיציעלע בלייבע. אונד דאס אויך אהנדע גלייבענגענגאנגען דיא פיכטע אי. דעם פיסטס מיט דען דורך דיא בעזעטצונג עזיי. בערשען עכסטען אינגעשטאנדע נעגיעסען מאצען!"

* (איינע יידישע מאהלצייט.) אין לאנדאן בעשטעהט איינע יידישע אינ. דאס אזט דיא מיטגלידער נעצאהלט צו ווערדען בערוהט. עס אזט מיט איינער תלמוד תורה איינע נעוואהנליכע שולע פערבונדען, אין וועלכער זא. וואכט דיא אינגרישען וויא אויך דיא קינדער דער דייטשען אונד אפלנישען יודען אין דער לאנדעס. שפראכע (ענגליש). אם שייבען אונד רעכנען אונ. פערדערונגע ווערדען, — דא אבער 3000 קינדער דיעזע אנשאפלט בעזוכען. זא וואורדע אין נאם. אפרונגס נייטס נעבייריג אינ אזיאפיערטע, וועלכעס 20000 פונד שטערלינג (240000 מל') אקאונטעט, דאס נעלד איזט דורך דאנאטיונ פייווילליגע שענ. דען צוזאמענגעבראכט וואורדען. דא דיעזע סטטע אבער ניכט נענג וואר. זא האט דאס קאמיטע אי. נע טעמפעל נעגעבען, בייא וועלכער פייטש נרייט נעגעכנט וואורדען. בייא דיעזע יידישען מאהלצייט האבען דיא פארגעהטסטע ערזאצען שהייליגנאס. מען: דער אונטערהיבסטמיטטער מונד לא. לאדד אשורטשיללד. בראן נאמהאגיל ראמהשילד. סיר יולאן נאמהאגיל

פאללייטאן.

דאס „נדר" איינעס יידישען סאלדאטען.

(9-ט פארזיטצונג.)

אבער פראפעזאר אללעס בלייבט עס מיר דאך אונ. בעגרייפליך, דאס דיא ניכט דאמאלס דען נאמען דעס פראנצאזישען בריגאדע-גענעראלס ערזוהרן."

איך וואס סיינע לייבען אאטיר אן. האט איהם דורך דיעזע אונבעגרייפליכקייט דיא גלייכזייטיגקייט דער נאמען ערגעהלונג דעס אלטען סאלדאטען זעהר ערשיה. פערס אויגען, אונד בי רעגונג שיין, דיעזע אין דאס ריך דער ערזיגונגען צו פערווייזען; אונד איך ניא. ווישרעט צו דיעזע אנשוואונג, אללין . . . דער אינזערע נדאנקען ערגייפט, פאהר לעבעלנד פארט.

„איך בין אין מיינער ערגעהלונג ניכט מיט איינעס וואיסט אאן דער וואהרהייט אנגעוויכן אונד וזיגן דא נישט האבען וזאללען, סך יענע בי ז צו עגדע ערגעה. לען צו לאסטען; — דא דיעזע ניכט מעהר לאנגע — זא ווערדען דיא יזדען, דאס ניכט מאנגעל אין אינטערעסס סך פערזונדערטע. סך אום דען נאמען מיינס יזפס. האבען נאמפאס צו קרזנען.

אלס איך קרקגנס האבען, דאס איך דער נאמס איינעס פראנצאזישען נענעראלס נעזיעזען, מוסטע דך זעלבסטפערשטענדלך מיינע נאנצע אבלעהונג פערגעבען, אין דאנקבאר ערערביעטונ סיר דיא נגדדיגע איינלאדונג אונד עגפעהרונגס סך דאנן אאטיר.

אונד דאר מזוגלבסס מיט לוטעד: זונד פ־אביינ ר שטטמטע בארזוישטא אפרלאנגטען. דיא אבביי. טער יזלבסט אבער וואר־טעפען נעפטס דער פע. אבראדונג דרוטסען פאר דעם ווירטההייזס. אום אויף דאס נגעבעגע צייכען אין דאס נעוואלבע צו שטרצען. אלס דיא לעהרלינגע אהדע פאדדעונג פאטטעגלט האטטען, לוף פ־דיא דייף. דיא דך אללרזיאס נעשיעפט בעפאנד. צום נעפינדערטטער אויף דעסטען ראטה דיא דאנן 2 מענגער צו אהדעם אינגע אין אדדע וואנגנגע מטנאדס. דיא דלדר. לינגע דיא זיך אינמאל אנטפערנע האטטען. מעהר. טען באלד וזיעדער צוריק אונד פ־לאנגטען דיי. טטעגע בראטטווין, אלס דיא קיינען בראטטווין ערהיעלטען. צאנגן דיא הינטס אונד בעזאהרטן אם פערין שטדנן אבדטטעד דיא טהרר אונד דיא פעגטטער דעס דייטשען דיגנס מיט שטיינגן. זא. דאנן דראנגנן זיא אין דאס נעוואלבע, נאכטטן פאן אאטיר אן בראטטווין אונד אל מיט. וואהרנד דייף אי. נען שארען פאן 13 נודדען עלטטס. נאכטעדע די. מענזאאנגן נאהס דער אוטפ־זוהר בים דיגס הייזע אלעק. מאנדער טוזבס אן. דיא מענגע דראאנגן אין דאס הייז מיטבס אונטער עלעגן. וזפען אויף אישטאאר אין. שפ־ענגטע דיא פערטטטע־דען שדיהען אונד נאהס דיא אס נעשיעפט בעפ־ונדערלנגן נעגענשטנגע. דע מיט אדער פ־יגטטטעד דיאזעלבען. וואהרנד אין שארען פאן 200 נודדען פערארזאבטטע וואורדע. דעזע וואבע וואורדע דיא שלוסטפערהאנדלונג. ג. פיהרט. אונד עס זוכ פאן דען קראאלדאאבען דאנגנ פערארזטטטע וואורדען; 1 פערזאן צו 5 יאהרען קערקער; 2 צו 4; 2 דרייאיגטאבאר; 4 צו צוויי. איינזאאבט; 2 צו 2; 4 צו איינאאיגזאאבט; 2 צו 1 יאהר. מערדערע צו נעפענגנטס פאן 4-6 מאנא. טען. אונד 2 וזאורדען זונד פאן דען נעטטודען פיר דיא סינאאגע איינגעפלאסטען.

* (ווד ענגלאנד.) אין סיטסטאיא (בולגאריען) וזאורדע איינע נייע סינאאגע ערבייט. דיא פאן־ענגלאנד דיא אינזטיטוט. דער דאר. מענטטיעד־קאמאנדאנט אין אבערסטטיטטאנט לוקס איינע אבסטהיילונג סאדדאאטן אין פאדדע אטטרקטן צו דיעזער פיעד. אנד אלס עדדעוזאאבע אינשטעללען. זזפיר פיעלע אנגעזטהענע בדרעד. בעאמטטן. דיא נטטטלבקיט. אפפיצערע ערשיע. נען פון דער סינאאגע, אונד לוגעפערטן דען בע. וזיין. האט דיא אדדע יידישען מטבדרעגע אונד אדדע דרלגיאן אבטען אונד שטעגען. נאך דער דייטשען ראטה דעס דאבבינערס. אבבעזטטעד דער פאאס (ייטטדרב) דאזאלבע אינס בולגאריטש. אויף פיעלע שטעגדען זונד פאן דען נטטטודען פיר דיא סינאאגע איינגעפלאסטען.

דאס „נדר" איינעס יידישען סאלדאטען.

(9-ט פארזיטצונג.)

אבער פראפעזאר אללעס בלייבט עס מיר דאך אונ. בעגרייפליך, דאס דיא ניכט דאמאלס דען נאמען דעס פראנצאזישען בריגאדע-גענעראלס ערזוהרן."

איך וואס סיינע לייבען אאטיר אן. האט איהם דורך דיעזע אונבעגרייפליכקייט דיא גלייכזייטיגקייט דער נאמען ערגעהלונג דעס אלטען סאלדאטען זעהר ערשיה. פערס אויגען, אונד בי רעגונג שיין, דיעזע אין דאס ריך דער ערזיגונגען צו פערווייזען; אונד איך דיא. ווישרעט צו דיעזע אנשוואונג, אללין . . . דער אינזערע נדאנקען ערגייפט, פאהר לעבעלנד פארט.

„איך בין אין מיינער ערגעהלונג ניכט מיט איינעס וואיסט אאן דער וואהרהייט אנגעוויכן אונד וזיגן דא נישט האבען וזאללען, סך יענע בי ז צו עגדע ערגעה. לען צו לאסטען; — דא דיעזע ניכט מעהר לאנגע — זא ווערדען דיא יזדען, דאס ניכט מאנגעל אין אינטערעסס סך פערזונדערטע. סך אום דען נאמען מיינס יזפס. האבען נאמפאס צו קרזנען.

אלס איך קרקגנס האבען, דאס איך דער נאמס איינעס פראנצאזישען נענעראלס נעזיעזען, מוסטע דך זעלבסטפערשטענדלך מיינע נאנצע אבלעהונג פערגעבען, אין דאנקבאר ערערביעטונ סיר דיא נגדדיגע איינלאדונג אונד עגפעהרונגס סך דאנן אאטיר.

אונד אללע אפפיציעלע דעס נאאמאלאנס. דען נאאמ אן דער שטאאט אונד דען הייפטאאנגאוזיטטאאט אונד מיין קאפאאטשיף ריף מיר צו:

„קאפאאטאן . . . דיא קאנגנג נאפס דאאנקט, דאס איך דיא נעסטען פאן דער אינשפקציאן נעטאאנ. אוזדע פראאמטיקיט דאס דך פרייפרך אויסנעזאאמלט. דער אללזונג דער שיקאוזסקי. דאס דען קראאפטאל אילמא מיטלינגס ערגאדדס, דר האאסט דך פר שטיאן נעאדדס. ער נוזיבס, דיא זו ערשאאנגן — ווידערס ער וזענגן דער נאאכען אינטאבדרינגאציאן. דיא ער נעגנן דיא בענאאנגן. צו שטיינגער שטאאט פערארבטטרלם וואורדע וזאר ער אזדר מאדדינד, אונד דאס, דיא שאן צו מראאקאל נעגבדן וזאורדע. אים שטאאלע דען אונדערן קראאנגען, דיא מס אדדס אן אדדגס עכסטער לאנגע, ערקלדס. דאס סס נאך דדיגר נאגעזונד דאס ערסטע דדן ווידדע. דיא אוטאיבדינגען. דער לוסס דאאסט נעסטדן דנדאאדס. דאאס. אין דיא צוזר אינשאנקקאיכן בעשאטטס, אונד דאאסט אס סדזר דס הדזסס. אין דעס ער אינ. קוראאטשדס וזאר, אדאפגזזאדטשדס. אלס ער נדן אום צדגנ דען קראאפטאל אילמא אין אלבדזנקקל דעס מראאדס אינגטאדדע וזאר, נלדנסס ער — דא דדיגר אונגנ. אדדר אדדדע נדאאט אונד נעשאאלס בדעדטטס — דא אאר דדך דו דדתדן, אבדנדדיגל אדדן דדקלדנס אונד שלאט אדדך דדן אבדנדדאאדדן, דדר נכס דאאנ דדן דדדדדדנ. דדדדדדדנ אדדדדדדנ אדדדדדדנ דדדדדדדנ דדדדדדדנ ד